

Jämtlands län

EN REGION ATT LÄNGTA TILL OCH VÄXA I

FRÅN TEHERAN TILL
KLÄTTERMUSEN
I ÅRE

Sid 18

STORSJÖYRAN:
MER ÄN BARA
MUSIKEN

Sid 6

SAMISK TURISM SKA
STÄRKA RENSKÖTSELN:

*”Vem ska skapa
det samiska
besöksmålet om
inte vi samer?”*

Sid 8

Dubbla VM i Jämtlands län 2019 *Sid 10*

De valde att satsa på forskningen i Östersund *Sid 12*

CROSS X MEDIA

AXA Fjällmaraton är ett av många stora evenemang i den känsliga fjällmiljön där ett hållbart arrangemang är viktigt för att inte slita på miljö och natur.
Foto: Johan Marklund – AXA Fjällmaraton

Att inte såga av den gren vi sitter på

Den rena, storslagna och lättillgängliga naturen står i fokus som en av våra viktigaste tillgångar. Det krävs att vi agerar ansvarstagande – att utvecklingen av den besöksnäring som bygger på naturen innefattar social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Med ett globalt ökat intresse för hållbarhet hos gästerna driver de tillsammans med oss frågan framåt; för att de ska vara nöjda både i dag och i framtiden är det viktigt att vi tar fasta på detta och värnar om våra resurser.

••• Besöksnäringen är en av Jämtland Härjedalens viktigaste framtidsnäringar och står för en snabbt växande del av ekonomi och sysselsättning. "Jämtland Härjedalen – ledande på naturbaserade upplevelser", är den vision som besöksnäringen i regionen jobbar mot. Visionen är ett resultat av ett strategiarbete där både näringen och offentliga aktörer deltagit och målen i strategin för besöksnäringen i Jämtland Härjedalen fram till år 2020 siktar högre än motsvarande mål på nationell nivå.

För att nå de höga målen ska utvecklingsarbetet ha en inriktning mot långsiktig social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Arbetet ska vara kunskapsdrivet, vi måste bli bättre på att förstå vad gästen efterfrågar och bli ännu starkare i säljarbetet. Samtidigt måste även tillgängligheten förbättras. Behovet av större, strategiska satsningar som skapar dynamiska effekter, stärker reseanledningen och ger möjligheter för leverantörer av olika varor och tjänster är en viktig del i utvecklingen. En gondolbana i Funäsfjällen och en ny expresslift och nedfarter i Vemdalen är exempel på strategiska satsningar som behövs och som stod

färdiga inför starten av 2015 års vintersäsong. Positiva beslut om stora evenemang som att vi år 2019 står värd för två VM, i skidskytte och alpin skidåkning, betyder också oerhört mycket för destinationsutvecklingen.

Den starka utvecklingen och investeringar i de större destinationerna hindrar inte heller en fortsatt utveckling av den mer småskaliga naturturismen. Tvärtom så kompletterar de varandra vad gäller utbudet, de skapar underlag för hållbara resmöjligheter och bidrar gemensamt till den positiva bilden av Jämtland Härjedalen. Tillsammans strävar vi efter att bygga en uthållig lönsamhet, utöva ett gott värdskap och leverera kvalitet och upplevelser som överträffar gästernas förväntningar och som ger samhället mervärden utan att äventyra resurserna för kommande generationer. ●

MATS FORSLUND, vd
Jämtland Härjedalen Turism

DET HÄNDER MYCKET I VÅRT LÄN

2019 körs Alpina VM i Åre och i Östersund blir det VM i Skidskytte – två världsmästerskap samma år! Det är inte konstigt att vi känner oss otroligt stolta över vår region och över den drivkraft som krävs för att ta hem dessa arrangemang. Vårt län har många kända och välbesökta turistdestinationer och vi har många innovativa företag och entreprenörer vars produkter blivit stora succéer. Vi är ledande i utveckling inom turism, sport och friluftsliv!

Om vi blickar framåt till 2019 hoppas vi att antalet invånare och besökare till länet ökat kraftigt, att Döda Fallet i Ragunda kommun blivit världsarv, att länet fått sin andra nationalpark, att bostadsbyggandet fortfarande ligger i topp i Sverige och att många fler väljer att studera här.

Sedan 1 januari 2015 har Region Jämtland Härjedalen det samlade regionala utvecklingsansvaret. Stor och bred kompetens är samlad i en enda organisation med ansvar för såväl hälso- och sjukvård som regionalpolitiska företagsstöd, kollektivtrafik och kultur. Den samlade kunskapen underlättar och stödjer utveckling och kreativitet.

Här finns också en grundförutsättning för livskvalitet – gott om plats och en unik närhet till en fjällvärld med fantastiska naturresurser. Du kan stoppa ner en kåsa i nästan vilket vattendrag som helst och bara njuta av kallt, porlande vatten. Ta ett djupt andetag och njuta av ren luft. Våra matproducenter tar fram det där extra som ger fantastiska smakupplevelser från närproducerade råvaror.

Jämtlands län är redan i dag en fantastisk plats att leva, bo och arbeta i. Det vet vi som redan bor här!

Och vi är också övertygade att du som besöker vårt län som turist, affärsresenär eller företagare snabbt kommer att upptäcka det.

Välkommen till Jämtlands län!

Jöran Hägglund

Jöran Hägglund
Landshövding

Robert Uitto

Robert Uitto
Regionråd,
Regionala utvecklings-
nämndens ordförande

En tidning från Länsstyrelsen Jämtlands län och Region Jämtland Härjedalen

Länsstyrelsen
Jämtlands län

REGION
JÄMTLAND
HÄRJEDALEN

Frågor om innehållet besvaras av:
OLA LJUNGQVIST
010-225 30 00
ola.ljungqvist@lansstyrelsen.se

GUN RÅBERG KJELLERSTRAND
070-582 51 50
gun.kjellerstrand@regionjh.se

www.lansstyrelsen.se/jamtland
www.regionjh.se

CROSS X MEDIA

Crossmedia Communications
Kristallen n.b. | 754 50 Uppsala
www.crossmediagroup.se

Projektleddare: Peter Rosvall
Redaktör: Johan Lindberg
Grafisk form: Annika Magnusson
Omslagsbild: Niclas Vestefjell
Repro: Stibo Media
Tryck: Mittmedia

Mårtensson Psykologi AB

Psykologi och psykoterapi för individ, grupp och organisation

Erbjuder nu även specialisttjänster inom neuropsykologi och neuropsykiatri
Utredning och behandling för ADHD, ADD, Autism, Demenssjukdomar m fl

Välkommen!

www.martenssonpsykologi.se

Härliga
kök
från Härjedalen

Den moderna vägen till ett snyggt kök

Det finns många sätt att förnya sitt kök på, men vi vågar påstå
att vårt sätt att byta köksluckor och lådor tillhör det allra bästa.
Vi kallar det för Härjedalsmetoden. Det är smart!

 HärjedalsKök

härjedalskök.se

Bild: Tommy Andersson

BYGGANDET SKJUTER I HÖJDEN

Hösten 2014 stod länets första höghus, Fagerskrapan i Östersund, klar. Med sina 16 våningar är den Östersunds nya landmärke och Norrlands högsta hyreshus. Den är ett exempel på att bostadsbyggandet i länet kommit igång på allvar och att den globala trenden med förtätning av städerna gör sig gällande även här.

Att länet nu fått sitt första höghus är ingen slump. Det finns ett uppdämt behov av bostäder och genom att bygga på höjden kan man erbjuda fler boenden i attraktiva lägen och bygga på ett hållbart sätt, både ekonomiskt och miljömässigt.

– Jämtland är ett av de län som har flest hemvändare. Folk vill verkligen bo här, vi har till exempel över 20 000 personer i vår bostadskö. Här finns något speciellt som man gärna återvänder till, en tillgång till naturen som är helt unik. Vi planerar att bygga 1 200 bostäder de närmaste åren och det kommer att bli fler höghus, säger Malin Gunnarsson, kommunikationschef på Östersundshem.

Det är inte bara i Östersund som det byggs och finns en tydlig efterfrågan på fler bostäder.

– Det finns en generell brist på bostäder i nästan alla tätorter i länet. Flera kommuner har kommit långt i sitt arbete med att uppdatera sina översiktsplaner och detaljplaner och det gör det möjligt att skapa nya stadsdelar. Det är en förutsättning för att det ska kunna byggas och något väldigt positivt för stadsutvecklingen, säger Massimo Cati, arkitekt vid Samhällsenheten på Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Genom att bygga på höjden får man stadens fördelar samtidigt som man undviker att bygga bort närheten till naturen och rekreationsområden.

– Det är en global trend att människor vill bo i städer med närhet till skolor, jobb, service och möjligheter till aktiviteter. Det är dessutom mer hållbart att förtäta i stället för att expandera städerna och exploatera ny mark, säger Massimo Cati.

Fagerskrapan

- 16 våningar
- 56 hyreslägenheter
- Certifierad med Miljöbyggnad Silver

Varför höghus? Att bygga höghus är ekonomiskt, platseffektivt och effektivt ur energisynpunkt.

Hela denna sida är en annons från Länsstyrelsen Jämtlands län och Region Jämtland Härjedalen

ANNONS

Johan Olsson är en av elitåkarna som använder NVC:s testlabb för att hitta formen och tekniken.

Här möts eliten och företagen

Charlotte Kalla, Johan Olsson, Daniel Richardsson, Ida Ingemarsdotter och Teodor Peterson. Listan över svenska OS- och VM-hjältar som tränar och genomför tester på Mittuniversitetet kan göras lång. Men lokalerna på det gamla regementsområdet i Östersund är inte bara hemvist för elitidrottare. Verksamheten lockar även ledande företag inom konfektion och outdoor.

TEXT MATS HELLSTRÖM BILD TINA STAFRÉN

••• I Östersund finns något som inte ens Norge kan stoltsera med, världens främsta centrum för skidforskning. På Nationellt Vintersportcentrum, NVC, möts forskare, företagare, myndigheter, idrottsförbund, tränare och aktiva elitidrottare för att gemensamt flytta gränser inom skidsporten. Bakom resultaten ligger forskningsprojekt inom allt från hälsa till teknik och material.

– Med vårt nya världsunika labb kan vi simulera både höjd och temperatur, vilket ger nya möjligheter till både forskning, elitidrottsutveckling och samproduktion med företag, säger Glenn Björklund som är centrumledare på NVC.

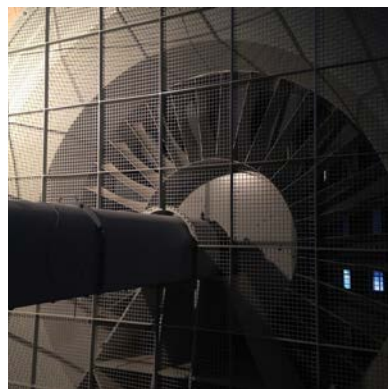
Att intresset för idrottsforskningen är stort märks inte minst i att verksamheten vuxit för varje år. Under 2014 ökade den markant och resulterade i över 60 vetenskapliga originalartiklar. Universitetet samarbetar med bland annat Stadium, H&M, Craft, Woolpower och Icebug, företag som är intresserade av kompetens och tillgången till labb och testbäddar.

Testar olika material

Förutom fys- och hälsotester testas exempelvis funktionen hos olika material i syfte att förstå hur materialen kan modifieras för att fungera som man vill. Det kan handla om hur de påverkar kroppstemperaturen eller om greppet i en löparsko eller pjäxa. När de skarpa testerna ska genomföras vänder man sig ofta till de aktiva elitidrottarna.

– Deras upplevelser ligger till grund för hur vi försöker anpassa produkter och material, säger Glenn Björklund.

Sports Tech Research Centre, som håller till på samma område, har nära samarbeten med ett flertal av regionens företag inom outdoor, sport och

Vindtunnelns fläkt mäter 2,8 meter i diameter och genererar vindstyrkor upp till 15 m/s.

Mittuniversitetet/ Campus Östersund

På Campus Östersund dominerar utbudet av samhällsvetenskapliga inriktningar, det vill säga socio- och arbetslivsprogrammet, ekonomiprogrammet, psykologprogrammet samt turism- och destinationsutveckling. Men här finns också utbildningar inom exempelvis ekoteknik och byggteknik, flera olika program med sport- och idrottsinriktning och flera olika utbildningar inom värdsektorn.

Forskningen på Campus Östersund sker inom vård, samhällsvetenskap, naturvetenskap och teknik, med särskilt fokus på turism och upplevelser samt hälsa, idrott och sportteknologi. Strategisk viktig forskning bedrivs även inom entreprenörskap och företagsutveckling samt kris och risk.

konfektion. Genom dialog med Woolpower, Hilleberg, Klättermusen och Lundhags har man exempelvis utvecklat ett labb där textilier och andra materials tålighet mot vatten, fukt, ånga, nötning och tvättning kan testas. Ännu nyare är den vindtunnel som invigs nu i mars 2015 och som består av ett rullband som kan lutas för att skapa uppförs- och utförsbackar, en fläkt som skapar fartvind eller högre vindstyrkor och ett sprinklersystem som simulerar regn. Vindtunneln har ett mycket brett användningsområde som inkluderar prestationsoptimering och aerodynamik för skidåkare, löpare, cyklister med flera samt verifiering av utrustning som proteser och rullstolar till funktionshindrade personer.

Tränar och pluggar på samma ort

På NVC finns unik träningsutrustning och möjligheter för elitidrottarna att mäta hur bra träningen går.

– Johan Olsson och Daniel Rickardsson är två exempel på åkare som lagt mycket tid i våra lokaler och testat olika åktekniker under perfekta förhållanden för att förbättra tekniken.

Det är ganska vanligt att elitidrottare även tar chansen att läsa kurser eller hela program på Mittuniversitetet i Östersund, parallellt med träning och tävling.

– Kurser som har med hälsa, idrott eller turism att göra är förstås populära, men vissa har valt att läsa till byggingenjör, ekonom eller något helt annat, säger Glenn Björklund. Att det finns möjlighet att träna, testa och plugga i en och samma stad är nog en förutsättning för att så många elitåkare ska orka med allting. ●

Finansiering från Almi var viktigt för
vår utveckling och tillväxt.

Woolpower satsade på tillväxt

Finns det tillväxtpotential för ditt företag? Gör som, Linus Flodin, vd på Woolpower i Östersund, – kontakta Almi och diskutera finansiering och rådgivning.

Vi finns över hela landet. Kontakta oss på 0771-55 85 00 eller på almi.se.

ALMI
FÖRETAGSPARTNER

JÄMTLANDS VASSASTE ELINSTALLATÖR

Alpina VM-arenan i Åre, skidskyttestadion i Östersund och Copperhill Mountain Lodge. Med sin breda kompetens har Johnsons El varit inblandad i de flesta stora projekt som Jämtland är känt för.

JOHNSONS EL är inte bara Jämtlands största totalleverantör inom elteknik, larm och säkerhet. Familjeföretaget är även äldst och har nu funnits i länet i hela 90 år.

– Vi försöker hela tiden förnya oss och ligga i framkant av utvecklingen. Vi använder den senaste tekniken och kunskapen och passar därför för kunder som har komplexa behov och söker en leverantör som kan ta ansvar för helheten, säger vd Ulf Johnson.

I **UTBUDET** av tjänster ingår allt från vanlig elinstallation, arenabelysningar och

lösningar för smarta hus till larm och säkerhet, men även övervakning av kraftverksdammar och automatik för dammluckor i vattenkraftverk. Listan kan göras mycket längre, och utökas allt eftersom behoven förändras.

– Energibesparing är ett område vi jobbar allt mer med, säger Ulf Johnson.

FÖRUTOM VM-ARENORNA så har Johnsons El också stått för el- och belysningsarbetet i Östersund Arena och deltagit i ombyggnaden av nya gymnasiebyn.

– Vi klarar av nästan alla typer av uppdrag, säger Ulf Johnson.

Johnsons El har omkring 50 anställda, finns på orterna Östersund, Åre och Sveg och åtar sig uppdrag över hela Mellansverige.

DET HÄR ÄR SAAB

SAAB ARBETAR MED FLYG-, LAND- OCH MARIN-FÖRSVAR, CIVIL SÄKERHET OCH KOMMERSIELL

FLYGTEKNIK. Vi är 14 000 medarbetare och har verksamhet på alla kontinenter. Tekniskt är vi ledande inom många områden och en femtedel av våra intäkter går till forskning och utveckling.

Vi är stolta över våra banbrytande, konkurrenskraftiga lösningar med prestanda och kvalitet av högsta klass. Drivkraften kommer från våra kunders behov och utmaningar. Det är så vi flyttar gränserna för det möjliga och bidrar till en bättre och tryggare värld.

www.saabgroup.com

SAAB

KOMMER FÖR GEMENSKAPEN PÅ STORSJÖYRAN

Norrlands stolthet Storsjöyrans går bättre än någonsin. Sveriges första stadsbase-rade musikfestival har behållit sin unika prägel i tider av tuff konkurrens.

De senaste åren har flera av Sveriges stora och anrika festivaler fått lägga ner. Hultsfred, Arvika och Peace and Love är några av dem som dukat under för det som lite dramatiskt kallats för festivaldöden. Annat är det för Storsjöyrans i Östersund som i fjol drog 37 000 besökare.

– Vi har aldrig haft ambitionen att vara störst. Vi hittade en nivå och balans som passade oss, och har aldrig tagit de där största riskerna. Det är en stor anledning till att vi finns kvar sedan över 20 år, säger artistbokaren Andrea Wiktorsson.

En annan anledning är den starkt lokala förankringen. Ungefär 45 procent av besökarna är tillresta, resten kommer från regionen. Generation efter generation har vuxit upp med Storsjöyrans. För dem har det viktigaste inte varit vilka artister som spelar, även om festivalen kan stoltsera med namn som Lady Gaga, Pet Shop Boys och 2015 års artist Sting.

– Storsjöyrans har något som är mer än bara musiken. Vi har blivit bra på att paketera en helhetsupplevelse.

Att Jämtland är en arena för stora evenemang har blivit allt tydligare på senare år. Andrea Wiktorsson tror att detta kommer att smitta av sig på hela regionen.

– Vi är ju en festival som återkommer varje år så vi har inte kommit så långt som till 2019 i vår planering. Men jag tror absolut att våra två världsmästerskap 2019 kommer att påverka även oss. Det skapas en positiv bild av hela regionen, och jag tror också att vi kan hitta synergier och sätt att hjälpa varandra.

Tusentals unga möts i Östersund

Östersund är mer än en vinterstad. Varje sommar lockar Storsjöcupen unga fotbollsspelare från hela världen och målet är att komma upp i 500 lag.

TEXT ELLINOR SKAGEGÅRD

BILD STORSJÖCUPEN

... Under vecka 27 varje år svämar Östersund över av tusentals unga fotbollsspelare och deras familjer. Storsjöcupen startade 1972 och är Sveriges äldsta och fjärde största fotbollsturnering för ungdomar. Centrum för evenemanget är Sportfältet i Odensala med sina elva fotbollsplaner, serveringar och torghandel. Under cupen passerar runt 10 000 personer över området varje dag.

– Detta betyder otroligt mycket för besöksnäringen. Vi fyller alla boenden inom fem mils radie och för handeln är detta den bästa veckan på året, säger Sven-Bertil Bengtsson, ordförande för Föreningen Storsjöcupen.

Lavinartad ökning

Lagen kommer från hela världen,

” Ju mer som händer, desto mer visar vi att Jämtlands län är en evenemangsregion.

exempelvis Argentina, Guatemala, Mongoliet och Östersunds vänort Bangkok i Thailand. Före år 2000 hade Storsjöcupen ungefär 100 deltagande lag, men efter det har ökningen varit lavinartad. I fjol spelade 416 lag, och ungefär 8 000 ungdomar deltog i cupen.

– Detta beror mycket på att konceptet har arbetats in i Norge, som majoriteten av lagen kommer från. Särskilt

i regionen Nord-Trøndelag har det blivit en självklarhet att åka på ferie till Östersund vecka 27.

Målet är att 2018 ha kommit upp i 500 lag, en ökning med 20 procent jämfört med 2014. Och framtiden ser onekligen ljus ut. Jämtland Härjedalen har utmärkt sig som evenemangsregion, vilket når sin kulmen vid alpina VM och skidskytte-VM år 2019.

– Alla evenemang kan dra nytta av varandra. Ju mer som händer, desto mer visar vi att Jämtlands län är en evenemangsregion, och VM kommer absolut att bidra till detta. Östersund marknadsförs ofta som vinterstad, men är en evenemangsstad att räkna med året runt, säger Sven-Bertil Bengtsson. ●

Storsjöcupen är Sveriges äldsta fotbollsturnering för ungdomar.

ÅREDALENS
FOLK-
HÖGSKOLA

STUDERA HOS OSS!

Profil-, distans-, fristående- och behörighetsgivande kurser.

Skolan ligger mindre än 2 mil från Åre nära

NATUR och **TYSTNAD**

UPPLEVELSER och **ÄVENTYR**

FJÄLL och **VILDMARK**

ÅREDALENS FOLKHÖGSKOLA är gemenskap och spännande möten! Tillfälle att träffa människor som blir vänner för livet. Festkvällar, idrott och turneringar blandas med upplevelser av fjäll, natur och friluftsliv alldeles runt knuten. Fokus i våra utbildningar är livsåskådning, hållbarhet, natur, friluftsliv, friskvård, skapande och miljö.

Anders i fjällmiljö

www.aredalensfhsk.se • tel 0647-66 55 00 • info@aredalensfhsk.se

Härjedalen Sveg Airport har i mer än fyrtio år varit en viktig flygplats för trafiken till och från länet. Inte minst för bra kommunikationer till turistanläggningar i regionen men också för affärsresenärer till och från Stockholm. Nu investerar man i ett nytt landningssystem för att öka kvalitén ytterligare.

HELA HÄRJEDALENS FLYGPLATS

HÄRJEDALEN SVEG AIRPORT ägs och drivs av Härjedalens kommun och är en av nio flygplatser i landet som har trafikplikt. Det innebär att Trafikverket upphandlar reguljär trafik till och från flygplatsen, ett transportsätt som är viktigt för näringsliv, invånare och besökare i regionen.

Flygplatsen har trafik till och från Arlanda alla dagar i veckan utom lördagar. Totalt ankommer och avgår 26 flyg varje vecka. Fyra av dessa är direkturer som endast tar 55 minuter och är populära bland de besökande fjällturisterna.

– Vi har goda möjligheter att serva

våra turistanläggningar med bra kommunikationer till Härjedalen. Lofsdalen och Vemdalen ligger en knapp timme bort med bil och till Funäsdalen tar det ca två timmar från Sveg, säger Jan Hill flygplatschef på Härjedalen Sveg Airport. Ett exempel är att från Arlanda till

Björnrike är restiden med flyg och transfer mindre än två timmar.

INTRESSET FÖR FLYGSTRÄCKAN och antalet passagerare har ökat de senaste åren och för att möta behoven investerar man nu för att utveckla flygplatsen. Under 2015 påbörjas en uppgradering till precisionflygplats med hjälp av ett nytt ILS, instrumentlandningssystem. Detta gör flygplatsen mindre känslig för väderstörningar och ökar regulariteten och kvalitén.

– Det är den största investeringen sen 2002 och den kommer förbättra regulariteten ytterligare på

vår trafik. För många större flygbolag är det en avgörande aspekt när de väljer flygplatser att trafikera, säger Jan Hill.

Ett steg i utvecklingen är att ta emot fler chartrade flyg från utlandet.

– Infrastrukturen för att ta emot större och fler plan finns på plats. Vi är säkerhetsklassade och kan tullbehandla utländska resenärer. Vi får idag många charterförfrågningar med grupper som vill till Härjedalsfjällen och med ILS blir vi ännu mer intressanta för flygbolagen, säger Anneli Gustafsson, stationschef på Härjedalen Sveg Airport. ■

Vi förmedlar kunskap till

- Politiker
- Myndigheter och kommuner
- Vindkraftprojektörer
- Företag
- Allmänhet

Regionalt kompetenscentrum med nationell efterfrågan i vindkraftfrågor

Statistik, kunskap och underlag till utredningar.

Deltar som tredje part med saklig information i alla sammanhang.

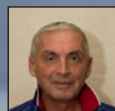
Faktabaserad kunskap och insikt i vad genomförd och framtida vindkraftsutbyggnad får för effekter i berörd region.

Torbjörn Laxvik
0707-80 90 34
torbjorn.laxvik@vindkraftcentrum.se

Mona Sehlin
0707-80 94 12
mona.sehlin@vindkraftcentrum.se

Christer Andersson
0768-10 49 20
christer.andersson@vindkraftcentrum.se

Ole Rönning Kristiansson
0707-80 91 12
ole.kristiansson@vindkraftcentrum.se

För jobb och affärer i en växande bransch - kontakta Vindkraftcentrum.se

UPPTÄCK
JÄMTLAND
MED AVIS

Åk bekvämt med en hyrbil från Avis. Vi har allt från små personbilar till minibussar och skåpbilar. Ring oss på 063-10 12 50 eller boka på avis.se.

Välkommen till hela Sveriges måleri!

Besök www.sanda.se för kontaktuppgifter.

Hela Sveriges måleri.

SAMISK TURISM

ska stärka renskötseln

Det knäpper och väser lite när eldslågorna kämpar i den falnande elden. Torbjörn Kroik lyfter av kaffepannan och lägger på lite mer torrved. Sedan slår han bort den första lilla kaffeskvätten, fyller sin kåsa och smakar försiktigt på kaffet.

BILD GUNNO RASK, TORGN Y SEGER

●●● – Det här är mitt i hjärtat av sommarbeteslandet. Här i Tjallingen har rengärdet funnits i generationer, säger han. Att få uppleva det genuina samiska levnadssättet inifrån, kalvmärkningen och renskiljningen. Det är äventyret som jag skulle vilja att alla människor kunde få uppleva.

Han lägger på lite mer torrved och elden tar fart. Det här är inte bara i hjärtat av Handölsdalens sameby utan området är också ett av Svenska Turistföreningens starkaste fästen med vandringslederna mellan Storulvån, Blåhammaren och Sylarna – Jämtlandstriangeln.

– Tänk dig, säger han, att få vandra här på fjället med klövjerena* som bär packningen. En vägvisare som tar dig med till de bästa fiskevattnen där du får fiska din egen matfisk. Sen tillagar du den på elden där vid stranden på samiskt vis. Eller att få glida fram i en ackja** bakom en ren i ett gnistrande vinterlandskap.

Ingen vildmark

Vad Torbjörn Kroik och de andra samerna i Tjallingen ser är en framtid där varje fjällvandrare ska kunna se mer än de fjäll och den natur som finns här.

– Det här är ingen vildmark, säger Torbjörn. Här har samerna levt och arbetat sedan urminnes tider. Hela fjäl-

let är fullt av gamla kåtaplatser och renvallar som vittnar om det. Det har till och med funnits skolor här, fortsätter han. Det här är samernas land – Sápmi. Om det och om dagens villkor vill vi berätta.

De har redan sett ut en plats där Tjallingån möter Handölan. Det ska bli ett samiskt landmärke här i området. Tjallingen Sijte ska det heta och vara det besöksmål där fjällvandraren får en inblick och förståelse för samernas kultur, levnadssätt och näring. Dessutom ser de gärna att det byggs ett naturum*** här, om den nya nationalparken blir verklighet. Här ska besökaren även kunna bo på traditionellt

DAGLIGA AVGÅNGAR, 11 / VECKA

Vi hjälper Dig med frågor & bokning **Tfn: 0940-398 88**
 Maila: bokning@southlaplandairport.com
 Se www.southlaplandairport.com för mer information.

Airport
 South Lapland

Torbjörn Kroik menar att turister i framtiden ska kunna se mer än bara fjäll och natur under sina vandringar.

samiskt vis, men Torbjörn tänker sig också en restaurang där gäster får ta del av den samiska matkulturen.

– Råvarorna har vi ju redan. De springer där borta på fjällslutningen och röding och öring finns i fjällsjöarna runt omkring, säger han och lägger lite mera ved på elden.

Ny teknik främjar turismen

Nu vill samerna själva göra en turism-satsning i området tillsammans med de andra aktörerna. Genom att själva bli en aktör så kan man i ett tidigt skede vara med och styra besöksnäringens utveckling. Anledningen är att antalet turister nu ökar så kraftigt att de börjar bli ett allvarligt hot mot renskötseln i området. I organisationen Gränsfjällen Sylarna finns alla de aktörer som påverkar turismutvecklingen i området representerade: turismnäringen, naturvården, kommunerna och länsstyrelsen.

– Vem ska skapa det samiska besöks-målet om inte vi samer? Genom att vi gör det så ökar också möjligheterna att vi kan påverka fjällvandringarna att välja en annan väg, förbi de känsliga områdena. Samtidigt som de får en större helhetsupplevelse av verkligheten på fjället.

Torbjörn håller upp sin telefon. Genom att bygga en turistguide i form av

en mobilapp, så öppnas en helt ny värld för besökare.

– Det är som att vi ger dem en gammal skattkarta där de kan följa en utstakad stig på jakt efter skatten.

Torbjörn Kroik vet vad han talar om. Under flera år bodde han i Göteborg och arbetade med utveckling av spel för webb och mobiltelefoner. Nu vill han överföra de tankarna och bygga en guide med tjänster som människor inte vill vara utan.

Det är just en sådan teknik som i dag är nödvändig för att skapa tillväxt i ett så glesbebyggt område som Sápmi. Utvecklingen av den samiska kulturen är beroende av att det finns kreativa människor som vågar, vill och kan vara företagsamma. ●

* Klövjerrenar är renar med packväskor som hänger på båda sidor om djuret. Klövjerrenar används särskilt i fjällmiljö där annan transport är omöjlig.

** Ackja är en samisk släde eller pulka för transporter vintertid med ren som dragdjur.

*** Ett naturum är ett centrum för besökare till ett naturområde. I ett naturum får du veta mer om de djur, växter och den geologi och kulturhistoria som format området innan du ger dig vidare ut för att upptäcka naturen. KÄLLA: Naturvårdsverket

För ytterligare information kring Tjallingen besök gärna www.tjallingen.se

Fyll på med JÄMT KRAFTER

Energi från **vind** som fortsätter att blåsa, **vatten** som rinner vidare i älven och **skog** som växer upp igen.

100 % EL FRÅN FÖRNYBARA KÄLLOR
063-14 90 00

JÄMTKRAFT KOMMUNIKATION 2015 FOTO: JONAS RULLMÄN

EXTREM
EVENTS

Vi hyr ut allt inom tält, läktare, toaletter och scener.

Extrem Events AB • Byviksvägen 2 • 831 52 ÖSTERSUND
www.extremevents.se • Tel: 063 55 54 70

” Alpina VM i Åre förväntas locka mer än 600 miljoner tv-tittare över hela världen.

Jämtlands län satsar inför VM

TILLBYGGE INFÖR ALPINA VM 2019

För att Åre ska få arrangera tävlingarna har Internationella Skidförbundet ställt krav på två nya stolliftar. Det finns även planer på ett nytt mediacentrum, en tunnel för skidåkare för att möjliggöra direkt passage till liftan och en utveckling av snöanläggningssystemet på VM-området och 70 nya snökanoner till träningsbackarna i Duved. Allt beräknas vara klart till testeventet 2018.

VM-REGIONEN BLEV ÅRETS TURISTFÖRETAGARE

VM-regionen Åre-Östersund blev 2014 års turistföretagare i Jämtlands län på Guldgalan, ett initiativ som hyllar handlingskraften och företagsamheten i länet. Vinsten motiverades med att Åre-Östersund bidragit med att sätta Jämtland och Härjedalen på kartan, visat på enorm drivkraft, ett starkt entreprenörskap, en uttalad hållbarhetsprofil samt en hög trovärdighet som gör att hela regionen stärks.

VILL ÖKA ANTALET SKIDSKYTTELÄNDER

Då Östersund stod värd för VM i Skidskytte 2008, fanns deltagare från 38 nationer. International Biathlon Union, IBU, har dock 60 medlemsländer och målet för VM 2019 är att slå rekordet i antal deltagande nationer.

Dubbla VM sätter ljus på Jämtlands län

År 2019 hamnar Jämtlands län i hela världens blickfång. Då arrangeras två världsmästerskap under loppet av några veckor – alpina i Åre och skidskytte i Östersund. Konceptet VM-regionen kan få stor betydelse under många år framöver.

TEXT ELLINOR SKAGEGÅRD BILD JONAS KULLMAN

●●● Att få arrangera ett världsmästerskap är en av de största hedersbetygelser ett land kan få. År 2007 hölls alpina VM i Åre, och året därefter VM i Skidskytte i Östersund. Om fyra år skrivs ett helt nytt kapitel i länets historia. Då är regionen återigen värd för båda dessa mästerskap.

I bägge fallen stod det slutgiltiga avgörandet om värdskapet mellan Sverige och Italien, och i bägge fallen var också italienarna vinsttippade. Det var Åres andra ansökan, och de hade en tuff motkandidat i italienska Cortina.

– Vårt VM 2007 var otroligt framgångsrikt och en stor tillgång för oss. Vi visade att vi är duktiga på att arrangera så stora tävlingar i Sverige. Inför nästa VM är det mottot ”from good to great” som gäller, och målet är att öka intresset för den alpina skidåknningen, säger Niklas Carlsson, Skidförbundets direktör och vd för Åre 2019.

Alpina VM i Åre förväntas locka mer än 600 miljoner tv-tittare över hela världen, och många tusen besökare som ska få uppleva mästerskapet på plats.

Också Östersund ansökte för andra gången, när delegationen i september åkte ner till Sankt Wolfgang i Österrike för att övertyga Internationella Skidskytteförbundet.

– Nu var vi ännu mer underdogs än sist, mot Antholtz i Italien som var storfavoriter. Men vi gick på knock och i första röstningsomgången segrade vi med stor majoritet. Vi hade helt enkelt gjort jobbet bättre, säger en lycklig Patrik Jemteborn, chef för världscuptävlingarna i Östersund och VM 2019.

Vill involvera hela världen

En stor anledning till att Östersund kammade hem vinsten tror han var att de hade ett större perspektiv och en vilja att involvera hela världen, inte bara de stora europeiska skidnationerna.

– Vi pratade med dem från Nya Zeeland, såg brasiliannarna i ögonen, lyssnade på dem från Balkan. De vill också vara en del av detta och jag tror att vår inställning, som skiljer sig något från italienarnas, var det som i slutändan påverkade, säger Patrik Jemteborn.

Han berättar också att italienarna gjorde ett stort misstag när de tog upp alpina VM i Åre som en anledning till att regionen inte skulle klara av ytterligare ett så stort evenemang.

– De raddade upp grejer, som vi visste att de skulle göra. Men då drog vi vårt kort. Vi hade med Åre i vårt koncept, hade Åre-pins på våra kläder och förklarade att vi skulle skapa en VM-region där Åre var första pusselbiten och Östersund den andra. Några i kommittén blev helt till sig och tyckte att det här var ett nytt sätt att tänka på, säger Patrik Jemteborn.

Och pratet om VM-regionen var inte bara tomma ord. Redan nu sker kontinuerliga möten och diskussioner kring de två stora mästerskapen och hur dessa ska kunna vara en möjlighet för hela länet, inte bara 2019 utan många år därefter.

– Det kommer att bli ofantligt mycket uppmärksamhet kring Jämtlands län 2019 som jag inte tror att vi kan överblicka nu. Jag tror att det är viktigt att vi inser att alla kan vara med och bidra på sitt sätt. Ett mål är att få de besökare som kommer hit att vilja återvända med sina familjer också året efter när det inte är VM, säger Patrik Jemteborn.

Skapar framtidstro för hela länet

Men utmaningen sträcker sig längre än till de två VM-parterna. För att få en långsiktig och bred utveckling gäller det också att involvera kommuner och näringsliv. I slutändan handlar det om frågor som urbanisering och avflyttning. Arbetet med att skapa en region som är attraktiv att bo och verka i kan få en skjuts av VM, men är ytterst en dust som näringslivet måste ta.

– Vi kan inte ta på oss allt ansvar, vi kan inte själva rädda världen. Men vi kan vara med och bidra till en framtidstro för Jämtlands län, göra regionen till en bättre plats att både uppleva och leva på, säger Niklas Carlsson. ●

Skidskytten Elisabeth Högberg lär vara given i det svenska VM-laget 2019.

FORSKNING SKA STÄRKA VM

VM i Alpint och VM i Skidskytte kommer att dra tusentals besökare till regionen. Svenska Skidförbundet tar hjälp av Mittuniversitetets forskning för att maximera deras upplevelse.

Med dagens ökade konkurrens inom besöksnäringen blir allt fler arrangörer intresserade av att utvärdera sina gästers upplevelse.

– Det är inte självklart att ett evenemang blir framgångsrikt bara för att du satt upp en skylt vid vägen. Frågan vi ställt oss i vår forskning är: vilka faktorer är viktiga för att ett evenemang utvecklas framgångsrikt? säger Robert Pettersson, vid Mittuniversitetets turismforskningsinstitut ETOUR.

De dubbla världsmästerskapen 2019 kommer naturligtvis att dra tusentals besökare till Jämtlandsregionen. Men hur ska detta ge effekter även åren efter VM? Svenska Skidförbundet har nu inlett en dialog med ETOUR.

– Bland annat hjälper de till med att titta på vilka lärdomar vi kan dra av skid-VM i Falun 2015, för att sedan kunna applicera detta på VM i Åre. Vi har också en diskussion om att utvärdera effekterna efter 2019. Mittuniversitetet är en stor tillgång och kompetens för länet som vi kan dra nytta av, säger Niklas Carlsson, vd för Åre 2019.

Ett av förslagen är att utifrån ETOUR:s mätverktyg Evenemangskompassen titta på alla de utvärderingar som görs av arrangörerna själva, och hjälpa till att tolka och dra slutsatser av materialet.

– Vi vill fånga vad ett event kan betyda för att stärka den lokala identiteten och stoltheten. Till exempel hur VM kan bli ett positivt varumärkesbyggande för Åre och Östersund, säger Robert Pettersson.

– Ett av målen med att doktorera är att man ska kunna fortsätta att forska självständigt. Ju tidigare du disputerar, desto fler år har du att etablera egen forskning, säger Anna-Lotta Irewall och får medhåll av Tommie Hjerén.

FORSKNING

en självklar del av läkarrollen

Det har hänt mycket det senaste året, konstaterar Anna-Lotta Irewall och Tommie Hjerén. De har hunnit ta examen och börja som AT-läkare på Östersunds sjukhus. Samtidigt forskar de.

– Varför vänta? Jag tror att man blir en bättre läkare genom att forska, säger Anna-Lotta Irewall.

TEXT & BILD ANDREAS LARSSON

••• Anna-Lotta Irewall började faktiskt med sitt forskningsprojekt långt innan examen. Först som assistent en sommar, sedan under terminerna och till sist som projektarbete. Och hon är inte ensam om att börja så tidigt, berättar hon. På Östersunds sjukhus är det hela tiden nära till forskning och forskarnerven retas ständigt.

Varken Tommie Hjerén eller Anna-Lotta Irewall ser någon anledning att vänta med forskningen. Så småningom är det dags för en krävande specialisttjänstgöring, kanske bildar man familj. Ju tidigare du disputerar, desto fler år har du att etablera egen forskning, resonerar hon.

Hennes forskning går ut på att minska risken för att patienter som har fått stroke ska återinsjukna i hjärt-kärlsjukdom. Hjälper det till exempel om en sjuksköterska ringer och ger stöd?

– Faller det bra ut är det fördelaktigt ur tillgänglighetsperspektiv, inte minst i glesbygd, säger hon.

Även Tommie Hjeréns forskning är tydligt förankrad i regionen – den undersöker andningsbesvär hos bland annat elitskidåkare, som är särskilt utsatta för astma. Med testlabbet Nationellt Vintersportcentrum ett stenkast bort och skidlandslagen på ständiga besök är förutsättningarna optimala.

Flexibel arbetsplats

Redan första terminen på läkarutbildningen i Umeå var deras kärlek ett faktum. När det var dags för den kliniska delen av utbildningen fick de möjlighet att välja studieort. Varför Östersund?

– Det är nära till friluftaktiviteter. Samma argument som alla har för att flytta hit, säger Anna-Lotta Irewall.

– Det är fördelaktigt med ett mindre sjukhus. Här är det fler handledare per student och nära till alla som forskar. Det blir tydliga synergier, fyller Tommie Hjerén i.

För Anna-Lotta Irewall var flexibilitet en förutsättning för att tacka ja till tjänsten som AT-läkare. Hon vill till exempel kunna satsa helhjärtat på projektet i perioder.

– Under intervjun svarade arbetsgivaren rakt av att det är okej, berättar hon.

Forskning är en självklar del av läkarrollen, tycker båda två. De funderar mycket på vilka områden de ska specialisera sig inom – det är ju så mycket som är intressant. Men först ska de bli klara med AT-tjänstgöringen.

– Jag har en vecka kvar på narkosen och sedan ska jag vara på ortopedien, lagom till sportlovet, skrattar Anna-Lotta Irewall. ●

Region Jämtland Härjedalen

Region Jämtland Härjedalen är en liten region som satsar stort på forskning. Här finns en långsiktig strategi med generösa villkor för både gräsrotsforskning och spjutspetsforskning. AT-läkare uppmuntras att doktorera genom skraddarsydd tjänster, vilket gör att vi har en hög andel unga läkare som forskar. Läkare med ST-tjänst som vill publicera sina forskningsresultat kan få stöd för etikprövning. Samtidigt bygger vi en akademisk miljö genom att stödja större forskningsprojekt med resurser i ett tidigt stadium.

Gondolbana lyfter Funäsdalen

Hårdsatsande Funäsfjällen har de senaste åren investerat stort för att utvecklas som resmål. Det senaste i raden av stora investeringar är Funäsgondolen, som stod klar i december 2014 och gör Funäsdalen till den tredje skidorten i Skandinavien med en gondolbana.

TEXT JOHAN LINDBERG
BILD FUNÄSDALEN BERG & HOTELL

••• Investeringarna i och runt gondolbanan överstiger 100 miljoner kronor och är en fortsättning på stora investeringar i Funäsfjällen de senaste åren. Satsningar som har gjort att Funäsfjällen i dag är Skandinavien största skid- och skoter-

destination både vad gäller antal pister och längd-, tur- och skoterspår. Sommartid är Funäsfjällen dessutom Sveriges största fjälldestination räknat i antal besökare.

– Gondolen och de nya pisterna knyter ihop berget och byn på ett mycket

Funäsgondolen

Kapacitet 750 personer/timme, varje gondol tar åtta personer
Högsta hastighet 5 m/sek
Längd 907 meter
Fallhöjd 316 meter
Ägare Turistnäring, företag och privatpersoner. Funäsdalen Gondolbana AB kommer att hyra ut banan till Funäsdalen Berg & Hotell AB.

bra sätt och förvandlar på det här viset Funäsdalen till en riktig skid- och aktivitetsby med berget, sjön och älven Ljusnan i fokus, säger Jens Wilhelmson, vd på Funäsdalens Berg & Hotell.

Lockar utländska besökare

Redan nu kan Jens Wilhelmson se positiva effekter av tillskottet som lockar fler till Funäsdalen.

– Satsningen på gondolbanan gör att Funäsfjällen även blir mer intressant för utländska besökare. Vi har ökat antalet gäster på Funäsdalsberget med 50 procent sedan gondolen invigdes i julas och ser redan ett ökat intresse från turoperatörer i Europa som vill ha Funäsfjällen som resmål. Funäsdalen ligger bara 7,5 mil från det populära norska turistmålet Røros som är lättillgängligt med både flygplats, järnväg och fina vägar från Oslo. ●

www.torens.se

Grunden till framgång

Funderar du på att bygga i Årefjällen? Då kan vi som komplett entreprenör inom mark och anläggning vara din resurs i projektet. Just nu lägger vi grunden för Alpina VM i Åre 2019 och anlägger en av Sveriges största kraftledningsbyggen i fjällvärlden. Men vi har tid för dig också.

Vår ambition är att ständigt utvecklas, bryta ny mark och fortsätta vara det ledande entreprenadföretaget inom vårt område. Så tveka inte, ge oss en utmaning. Liten eller stor.

**TORÉNS ENTREPRENAD
ÅRE/ÖSTERSUND**
063-15 24 50 | info@torens.se

Toréns

#huvudansvar

”Kampen tar aldrig slut. Utan fack och kollektivavtal – sämre villkor och låglönekonkurrens.”
Johan Lindholm, ordförande Byggnads

Arbetsplatsolyckorna är något som berör oss alla. Vi ser hur människor från andra länder blir utnyttjade under slavliknande förhållanden av oseriösa arbetsgivare. **Om fler ansluter sig till facket kan vi lättare påverka, tillsammans.**

BYGGNADS
MellanNorrländ
Läs mer om varför du ska gå med i facket och hur vi får ordning på byggbranschen på byggnads.se

Your partner for renewable and clean energy

Svenska kraftverk blir genom ANDRITZ HYDRO effektivare, modernare och miljövänligare. ANDRITZ HYDRO har kunskapen och tekniken som moderniserar vattenturbiner till att producera elbetydligt effektivare och miljövänligare. **We focus on the best solution – from water to wire.**

ANDRITZ HYDRO AB
Box 1, 835 05 Näliden, Sweden
Phone: +46 (0) 640 17700, Fax: +46 (0) 640 17780

ANDRITZ Hydro

contact-hydro.se@andritz.com
www.andritz.com

I klar luft ser man längst.

Vi ser inte bara fantastiska vyer med sjöar och fjäll. Vi ser mycket längre än så.

Jemtska jobbar med vindkraft. Det är ett självklart val för oss eftersom vi vill behålla vår klara luft och vårt rena vatten även i framtiden. Vårt senaste projekt är Fäbodliden Vindpark utanför Vindeln. Där är vi totalleverantör av all infrastruktur samt samordnare och projektledare för vindparken, på uppdrag av Fred.Olsen Renewable. Vårt arbetssätt bygger på god samverkan, fokus på säkerhet och hänsyn till närmiljön. Det är så vi vill jobba – och det är så våra kunder vill ha det.

Projektledning, samordning och samverkan. jemtska.se

Projektet för att bilda nationalparken "Vålådalen-Sylarna-Helags" genomförs av Länsstyrelsen Jämtlands län i samarbete och nära samverkan med Bergs och Åre kommuner, Sametinget och rennärigen i området samt Jämtland Härjedalen Turism (JHT).

Samarbete för en levande nationalpark

Länsstyrelsen Jämtlands län och Naturvårdsverket har inlett processen som kan leda till en nationalpark i området Vålådalen-Sylarna-Helags. För att skapa bästa möjliga förutsättningar för en hållbar och levande nationalpark görs arbetet som ett samarbete mellan alla berörda parter.

TEXT **JOHAN LINDBERG**
BILD **THOMAS JARNEHILL, GUNNO RASK**

Varför vill man att området Vålådalen-Sylarna-Helags ska bli nationalpark? – Det är ett fantastiskt naturområde med rik flora och fauna samt en storslagen geologi som är viktigt att bevara. Intresset växer hela tiden och det finns en risk för ökade aktiviteter som kan medföra störningar och stort slitage. Vår vision är att bevara och fortsätta utveckla området så att naturvärden, renskötsel och besökare kan verka i samklang. Att ett område blir nationalpark gör det också lättare för oss att styra verksamheterna i området i en hållbar riktning. Vi tror att det är en bra helhetslösning för bygden och länet, säger Ruona Burman på Länsstyrelsen Jämtlands län.

Ni har valt att låta fler än bara Naturvårdsverket och berörda kommuner vara en del i arbetet. Varför? – Det är nödvändigt att låta alla berörda parter samarbeta i processen om man vill skapa förståelse och en lokal förankring. Det är viktigt att både rennärigen och besöksnärigen är med i ett tidigt skede eftersom deras synpunkter är viktiga att ta del av när det gäller markanvändningen i området.

När kan området bli nationalpark? – Vi måste involvera de lokala aktörerna, och sedan tar det ett tag att hitta formerna för hur nationalparken skulle kunna fungera. Min gissning är att det kan ta fyra-fem

Ruona Burman, Länsstyrelsen Jämtlands län.
år innan vi har ett slutligt förslag som riksdagen kan ta ställning till.

Vi sätter värde på Jämtlands skogar

I Stugun har SCA Jämtlands största träförädlingsindustri. Vi hyvlar och målar varje år över 100 000 kubikmeter trävaror. Stugun är SCAs distributionscenter för den norska byggvaruhandeln – mer än 100 000 kubikmeter om året. Delägda Gällö är ett av Sveriges mest konkurrenskraftiga sågverk.

Längre ned längs de gamla flottningslederna har vi ytterligare industrier i världsklass, som förädlar alla delar av den jämtländska skogsråvaran, industrier där vi investerat mer än fem miljarder på fem år. Och i Bogrundet, världens största plantskola, producerar SCA mer än 100 miljoner skogsplantor om året.

En konkurrenskraftig industri sätter värdet på skogen.

SCA FOREST PRODUCTS

www.sca.com

Ditt lokala återvinningsföretag

VARJE DAG SLÄNGER var och en av oss en mängd olika material. Varenda liten pryl ska dessutom slängas och tas om hand på rätt sätt och rätt plats för miljöns skull. Det blir en del att hålla reda på. Samtidigt finns stora ekonomiska fördelar med att sortera avfall, särskilt om det görs på ett enkelt sätt.

Källsortering, återvinning, hushållsavfall, hantering av farligt avfall, marksanering, tankrengöring och transport av farligt gods. Allt det kan vi hjälpa dig med – oavsett om du är företagare, hyresvärd eller privatperson.

Vi har en gedigen historia och vi har lärt oss mycket under de 66 år som företaget har funnits.

Vill Du veta mer om Lundstams idag går Du in på vår hemsida www.lundstams.se Där hittar Du bland annat **Magasin Lundstams**. En tidning där Du träffar några av våra medarbetare, våra kunder och våra samarbetspartners.

Kort och gott alla vi som på något sätt har en del i det dagliga arbetet med att leverera den service och kvalitet våra kunder förväntar sig och förtjänar. Alla vi som har visionen **”Vi ska ha världens bästa återvinningskunder”** som ledstjärna.

Vi är certifierade enligt ISO 9001:2000 och 14001:2004

BRÄCKE FÅR VÄRLDENS LÄNGSTA SKIDTUNNEL

I Bräcke kommun satsas det 36 miljoner på att anlägga världens längsta bana för inomhusskidåkning året om i ett naturberg. Den gamla militär-anläggningen i berget i Gällö ska omvandlas till en snösäker arena med 1,4 km skidspår och sex skidskyttebanor.

DET FINNS TVÅ STORA fördelar med att konvertera en nedlagd militär-anläggning i ett berg till en inomhusarena för längdskidåkning och skidskytte. Att anläggningen redan finns och att den är just inuti ett berg. Det gör att de nödvändiga investeringarna för att få en fungerande arena på plats är förhållandevis små och att den kommer bli billig i drift.

Bengt Flykt

låg, säger Bengt Flykt, kommunchef Bräcke kommun.

– Det ska byggas en reception och ett skidorg men framför allt behöver en kylanläggning installeras. Bergrummet ska kylas ner till -2 grader men eftersom det naturligt redan håller en temperatur på runt 8 grader blir energiförbrukningen och driftskostnaden

ARENAN, med projektnamnet MidSweden SkiPark, kommer att ligga vid E14 och Mittbanan i Gällö med bra kommunikationer och mitt i en av världens ledande skidregioner.

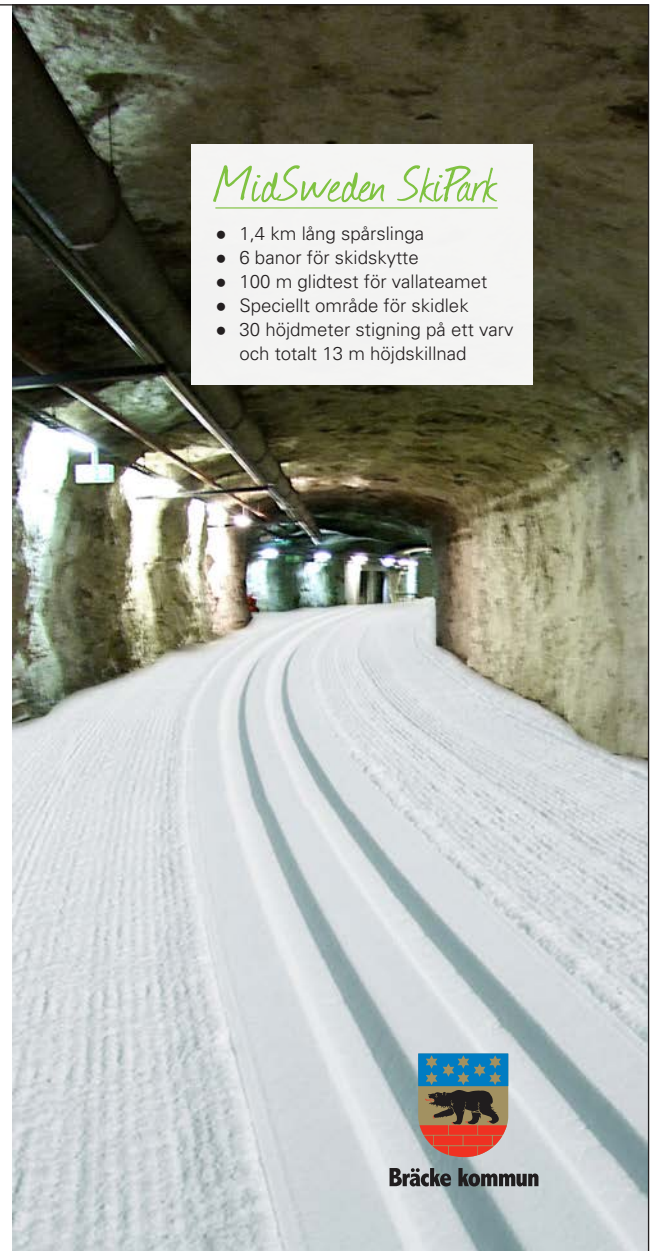
– Här finns de absolut bästa förutsättningarna för att bli bäst i världen. Majoriteten av de svenska landslagsåkarna bor och tränar i regionen, flera andra landslag gör sin försäsongsträning här. Den enda som saknas är en inomhusanläggning. Den får vi nu bara 30 minuter från Östersund, en timme och 45 minuter från Sundsvall och drygt fyra timmar från Trondheim, säger Bengt Flykt.

KOMMUNEN, regionen och en rad privata investerare står bakom det spännande projektet. Byggandet av arenan beräknas börja i höst och förhoppningen är att kunna inviga anläggningen redan hösten 2016 och då är inte bara världseliten välkomna till Gällö och MidSweden SkiPark.

– Vår ambition är en anläggning för alla, hela spektret från motionärer till elitåkare. Det kommer att finnas en mer kuperad bana och en flackare och enklare bana för att alla ska kunna ha glädje av arenan och åka skidor året om i Bräcke kommun, säger Bengt Flykt. ■

MidSweden SkiPark

- 1,4 km lång spårslänga
- 6 banor för skidskytte
- 100 m glidtest för vallateamet
- Speciellt område för skidlek
- 30 höjdmeter stigning på ett varv och totalt 13 m höjdskillnad

Bräcke kommun

Saemiedigkie - Sametinget

Sametinget är både en statlig myndighet och ett folkvalt samiskt parlament. Sametinget har förvaltningsansvar för rennärings och samisk kultur. Vi ska leda det samiska språkarbetet och informera om samer och samiska förhållanden.

Via Landsbygdsprogrammet och Interreg Nord delfprogram Sápmi stödjer vi samiska företagare och organisationer. Några av våra uppgifter är att synliggöra samisk mat och besöksnäring, bidra till värdeskapande på landsbygden och lyfta fram samiska näringars betydelse för biologisk mångfald.

Sametinget har ett lokalkontor i Östersund. Besök oss gärna!

Sámediggi
Sámedigge
Saemiedigkie
Sametinget

www.sametinget.se

www.samer.se

NATUREN OCH FISKET LOCKAR LÅNGVÄGA GÄSTER

I Jämtland Härjedalen finns 280 mil älvar och åar och mer än 17 000 sjöar. För varje år hittar fler och fler fiskeintresserade besökare hit. Stillheten, naturen och möjligheterna till bra fiske året runt gör att många kommer tillbaka – trots att resan i många fall är lång.

Steiner Mårtensson driver Rörströmsälvens Fiske i Rossön i norra Jämtland. Till deras stugor kommer besökare för att uppleva ett fiske och en vildmark som de gärna reser långt för att få uppleva.

– 90 procent av våra besökare är utländska gäster. De allra

flesta kommer från Östeuropa och många kommer tillbaka år efter år. Vi har gäster som kommer för femte gången i sommar. Fisket här är något helt annat än vad de är vana vid och de uppskattar stillheten och vildmarken vi har här uppe, berättar Steiner Mårtensson.

Trots att intresset från besökare ökar hela tiden är det viktigt för Steiner att turismen sker på naturens villkor.

– Vi skulle kunna boka in fler gäster men vi vill hålla det på en bra nivå för att inte slita på naturen. Den är vår viktigaste resurs och den värnar vi om.

DÖDA FALLET KAN BLI VÄRLDSARV

Döda Fallet skapades när människan försökte tämja naturen. Under våren 1796 grävde man en kanal för att kunna flotta timmer förbi vattenfallet Storforsen, men vårfloden bröt igenom den svaga grusåsen i kanalen och katastrofen var ett faktum. Flodvägen sköljde ner i dalgången och ödelade allt i sin väg. Hela Ragundasjön tömdes på fyra timmar. Nu pågår arbetet med att få den unika och välbevarade platsen Döda Fallet att klassas som världsarv.

– Naturen i fallet har stått orörd i mer än 200 år och har en helt unik vegetation som inte finns någon annanstans. Döda Fallet kan kvalificeras som ett kombinerat kultur- och naturvärldsarv vilket gör det än mer intressant enligt Unesco, säger Henrik Zipsane, landsantikvarie på Jamtli.

Arbetet är ett samarbete mellan Destination Ragudadalen, Stiftelsen Jamtli, Ragunda Hembygdsförening och Ragunda kommun.

– Det viktiga är att vi tillsammans påbörjat utvecklingen av destinationen Döda Fallet för att kunna göra en gedigen ansökan. Blir det utsett till världsarv så hittar fler gäster hit samtidigt som det bevaras för framtiden. Det är bra för Ragunda och hela länet, säger Terese Bengard, kommunalråd i Ragunda kommun.

Hela denna bilaga är en annons från Länsstyrelsen i Jämtlands län och Region Jämtland Härjedalen

Ystningskurs i Eldrimners mejeri.

Eldrimner - med maten som hantverk

Närproducerat och ekologiskt har aldrig varit hetare. På Eldrimner i Ås blir landets mathantverkare kunniga och framgångsrika företagare.

TEXT ELLINOR SKAGEGÅRD BILD STEPHANE LOMBARD

... – När vi startade 1995 ansågs vår verksamhet som något flummigt och bakåtsträvande. Många ville inte gå med på att mathantverk ens existerade, säger Bodil Cornell som är verksamhetsledare för Eldrimner, nationellt resurscentrum för mathantverk.

Med mathantverk menas unika produkter med en egen smak, kvalitet och en tydlig identitet. Det ska vara lokala råvaror som förädlats varsamt, ofta på den egna gården. Maten ska inte ha onödiga tillsatser och vara framtagen i sin naturliga takt.

– Konsumenterna i dag eftersträvar mat som producerats på detta sätt, både för smakens, miljöns och hälsans skull, säger Bodil Cornell.

När Eldrimner startade var det som ett regionalt projekt i Jämtland, men snart märktes intresse från resten av landet. 2005 fick Eldrimner i uppdrag av regeringen att bidra till utveckling av landsbygden genom att hjälpa till att starta nya mathantverksföretag och hjälpa de existerande att utvecklas. Kärnverksamheten är kurser och utbildningar inom mathantverk, och en före detta lantushållsskola i Ås utgör verksamhetslokal.

– 2013 byggdes lokalerna om och de har nu särskilt anpassats för de olika hantverksinriktningarna: mejeri, bär-, frukt- och grönsaksförädling, charkuteri, fiskförädling och bageri.

Sammanhållning utan konkurrens

Bodil Cornell bedömer att det i dag finns runt 2 000 mathantverkare i landet, och en stor del av dem samarbetar med Eldrimner. Tina Lindberg gick grundkursen för tio år sedan och har sedan dess gått ytterligare sex eller sju utbildningar. I dag driver hon JämtTinas Havtorn.

– Många ville inte gå med på att mathantverk ens existerade, berättar Bodil Cornell, verksamhetsledare för Eldrimner.

– Om inte Eldrimner hade funnits så hade inte min verksamhet heller gjort det. Där fick jag grunden till hela min kunskap om mathantverk. Här får man också ett kollegialt seende, vilket är jätteviktigt för hela branschen. Det har skapat sammanhållning i stället för konkurrens. ●

Jämt Flytt är ett välrenommerat, certifierat och auktoriserat flyttbolag, med över 45 år i branschen.

Vi är medlem av SÅ Svenska Åkeriförbundet, SMF Sveriges möbeltransportörers förbund och FEDEMAC Europeiska Flyttförbundet.

Tillsammans med våra samarbetspartners ombesörjer vi flyttupdrag över hela världen, så vänd er med förtroende till oss när ni tänker flytta.

För Din trygghet, anlita ett SMF-auktoriserat företag!

Bohag & Kontor

Vi utför alla typer av flyttningar. Allt från slott till koja. Även möjlighet till räntefri avbetalning på er flytt genom SVEA Ekonomi.

Magasinera hos oss

Magasinera era möbler eller bohag i vårt uppvärmda och larmade lager. Lagret är helt anpassat för möbelförvaring, där möblerna skyddas i ett slutet boxsystem.

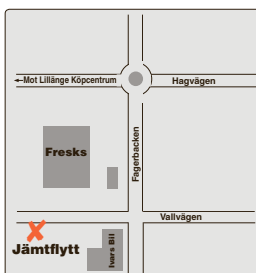

Vallvägen 10, Östersund. Tel. 063-355 00. Fax 063-350 77

GODS & BUDTRANSPORTER

utför vi med
TRANSPORTPROFFSET, Östersund

Där kör vi bl.a. daglig godstrafik till Västjämtland och Norge.
Ring 063-131 131 för bokningar.

Vi är lokala – på riktigt

Det innebär att vi finns nära våra kunder, att vi verkar i, och verkligen bryr oss om, vårt län. Eftersom vi ägs av våra kunder har vi heller inte några aktieägare som kräver kortsiktig avkastning.

Vi prioriterar helt enkelt långsiktighet och stabilitet, eftersom det är det bästa för våra kunder.

Vill du veta mer? Välkommen att kontakta oss!

facebook.se/LFJamtland
063-19 33 00 • lfz.se

 **Länsförsäkringar
Jämtland**
Kom närmare

VI FIRAR 90 ÅR - OCH STARTAR ETT NYTT DECENNIUM

BERNERS DECENNIUM10

1925•1935•1945•1955•1965•1975•1985•1995•2005•2015•2025

90 ÅR HISTORIA. ALLTID FOKUS FRAMÅT.

Historien är ett mått på vår erfarenhet och förtroende.

Men vi vet att det inte räcker. Vi måste alltid tänka framåt.

Så om du också väljer att se nya möjligheter och tror att det hela tiden går att utvecklas – då tänker vi lika. Framåt.

Följ med oss in i vårt tionde decennium.

Det har precis har startat

DECENNIUM10

JUBILEUMSERBJUDANDE

ERBJUDANDEN I MÄNGDER!

Under hela året kommer vi att fylla våra avdelningar med massor av jubileumserbjudanden.

Du hittar alltid aktuella erbjudanden på vår hemsida eller i Berners Magasinet.

Välkommen in till oss på Berners!

www.berners.se

Zahra Hassani jobbar som sömmerska på Klättermusen i Åre.

Från Teheran till Klättermusen

TEXT JOHAN LINDBERG
BILD GUNNO RASK

Zahra började på Klättermusen som praktikant. Det var en matchning som var helt rätt och nu är hon fast anställd som sömmerska och syr prototyperna till företagets nya produkter.

••• 26-åriga Zahra Hassani kom till Sverige och Järpen från Iran i slutet av 2012 tillsammans med sin familj. I Teheran jobbade hon som sömmerska och det var något hon ville fortsätta med i Sverige, men sådana jobb är det inte lika gott om här. Under sitt första år i Sverige studerade Zahra Svenska för invandrare och gjorde samtidigt praktik på bland annat en kafeteria.

Emma Furuvik jobbar som kundserviceansvarig på Åreföretaget Klättermusen som gör funktionella kläder och ryggsäckar för extrema friluftsaktiviteter. Hösten 2013 fick hon ett samtal från Anja Skålen på Åre kommun som undrade om de hade möjlighet att ta emot Zahra som praktikant. De tackade ja och det visade sig vara en perfekt matchning.

– Hon är fantastiskt duktig och hon hade precis den kompetens vi behövde. Vi jobbar med serviceärenden och det är ett litet annorlunda arbetssätt att laga kläder och sy baklänges men hon är väldigt snabblärd och en proffsig sömmerska. Vi jobbar och trivs väldigt bra tillsammans, säger Emma Furuvik.

– Jag tycker mycket om att sy. Här jobbar vi lite annorlunda än vad vi gjorde på fabriken i Teheran där vi sydde tunikor och var många sömmerskor. Det är kul att tänka till hur man kan

lösa problem och laga kläderna på ett bra sätt, säger Zahra Hassani.

Färdiga prototyper i Sverige

Praktiken gick över till instegsjobb och sedan februari är Zahra tillsvidareanställd som sömmerska på Klättermusen. Tack vare henne har företaget kunnat effektivisera sitt arbete med utveckling av nya produkter.

– Nu syr Zahra färdigt många av våra prototyper här i Sverige. Tidigare skickade vi dem fram och tillbaka till våra fabriker i Asien för att göra ändringar. Det tjänar vi både tid och pengar på, säger Emma Furuvik.

– Det känns väldigt bra att jag har jobb. Jag trivs jättebra och är jätteglad över att jobba här, säger Zahra Hassani. ●

Klättermusen

Tillverkar kläder och ryggsäckar för extrema friluftsaktiviteter med stort fokus på hållbara material. Huvudkontoret ligger i Åre och har 20 anställda.

Sikta högre

Högst uppe på en fjälltopp ordnar vi konferenser, möten och event med wow-känsla, för företag som vill uppnå det lilla extra. Här finns syre, utmaningar, glädje, njutning och inspiration – vare sig ni är två personer eller 600. Välkommen att kontakta oss för ett förslag som lyfter just ditt företag till nya höjder. Lika upplyftande året runt.

KONFERENSPAKET FRÅN 1690:-

Pris per person inklusive boende i del av svit, helpension, konferenslokal, fika och entré till spa. Exkl moms.

Sveriges bästa skidhotell – World Ski Awards 2014
"Hela anläggningen är så bra att man nästan önskar sig en dag med dåligt väder så att man kan hålla sig inomhus." Betyg 5/5 – Dagens Nyheter 8 feb 2015

FJOLLTRÄSK, GÖTET, DEN DÄR STADEN SOM NÄSTAN ÄR DANSK OCH NU ... UNDERBARA JÄMTLAND.

"Vi levererar IT-konsulter för alla behov."
ELIN NASSIRBAKLY | KONSULTCHEF

Japp, äntligen har vi tagit steget norrut i landet och kan nu även erbjuda våra smarta och kostnadseffektiva bemannings- och rekryteringslösningar till stora och mindre företag i Jämtland med omnejd.

Behöver du också förstärka din IT-avdelning? Kontakta oss direkt eller läs mer om oss på centric.eu.

PROFESSIONALS | PARTNER NETWORK | CARE | SOFTWARE SOLUTIONS www.centric.eu

Den här utsikten kan snart bli din!

Vy över Storsjön och Bydalsfjällen. En av alla fantastiska utsikter från Östersunds kommande bostadsområden.

Bo nytt och fräscht mitt i stan

I Östersund växer ett flertal nya stadsdelar fram i centrum. Här har du nära till service, kultur, träning och restauranger. Dessutom erbjuder många av områdena riktigt natursköna lägen.

I en av Norrlands snabbast växande städer skapas nu nya, unika hem för dig som söker en annan sorts kvalitet i livet. Här hittar du mataffären, förskolan och skolan runt hörnet, samt en uppsjö av fritidsaktiviteter – rakt utanför din dörr. I flera av de nya bostadsområdena kan du spanna på dig längdskidorna utanför porten, för att sedan glida ut i några av Sveriges bästa skidspår. Nya möjligheter öppnas när vardagsgrönomål och jobbpendlande inte tar upp all tid under veckorna.

– Vi har ett antal exceptionellt bra lägen idag, lägen som saknar motstycke i många andra svenska städer. Utsikt över fjäll, sjö och dalar kan ses från i princip alla nya områden vi planerar. Samtidigt har du nära till all service som staden erbjuder, berättar Daniel Kindberg, vd på Östersundshem.

Fyra av Östersunds nya områden

Omkring 1200 moderna bostäder byggs av Östersundshem de närmaste åren. Alla med helt unika stadslägen.

Jägarvallen: Rad-, par- och kedjehus. Äganderätter. Inflytt pågår. **Försäljning via Svensk Fastighetsförmedling.**

Tallåsen: Totalt ca 400 bostäder. Punkthus och låghus. Blandade upplåtelseformer. Inflytt, hösten/vintern 2017. **Info och nyhetsbrev:** tallasen@ostersundshem.se

Remonthagen: Totalt ca 250 bostäder. Punkthus, låghus och radhus. Blandade upplåtelseformer. Inflytt, tidigast hösten 2016. **Info och nyhetsbrev:** remonthagen@ostersundshem.se

Lugnet-Jälgård: Trygghetsboende för äldre, 70+. Totalt 34 bostäder, varierande storlekar. Inflytt, sommaren 2016. **Info och nyhetsbrev:** trygghetsboende@ostersundshem.se

Boende på dina villkor i Åre. Alltid nära backen, ofta mitt i byn.
Boka: 0647-51500, info@agolare.se, www.mittiare.se

ALLA VINNER PÅ VINDEN

ARCTIC WIND SOLUTIONS är ett snabbt växande serviceföretag som sedan 2008 anlitas av världens ledande tillverkare av vindkraftverk för att ta hand om de servicetjänster som krävs när vindkraftverk ska monteras. Vi besitter den erfarenhet som är nödvändig för att skapa effektiva lösningar på plats. På så sätt kan våra kunder fokusera på kärnverksamheten – att bygga och montera vindkraftverk. För att nå ett optimalt resultat behövs fortlöpande samarbete mellan våra projektledare och kundens ansvarige platschef.

När vindkraftverken ska börja monteras är Arctic Wind Solutions redan på plats. Moderna kontor har inretts med funktionella arbetsplatser som planerats efter kundernas önskemål. De verksamhetsanpassade IT-systemen som bland annat inkluderar support och arkivering av digitala dokument är igång. Skräddarsydda konferensrumslösningar och allmän kontorservice är tillgängligt från första dagen. Självklart ser vi även till att el, vatten och avlopp fungerar samt att det finns tillräckliga förvaringsutrymmen och möjlighet till bevakning.

Arctic Wind Solutions anlitar i största möjliga utsträckning lokal arbetskraft. Det är effektivt, ekonomiskt och pålitligt. Sammantaget betyder det lägre kostnader för våra kunder, ökade intäkter för det lokala näringslivet och fler skattekonor till berörda kommuner.

VI HAR DET SOM KRÄVS

NORDIC RENT SOLUTIONS tillgodoser behovet av långtidshyra av person-, arbets- och transportfordon. Målgruppen är företag, stat och kommun som behöver robusta fordon anpassade för bygg, anläggning och industri under en längre period. Nordic Rent Solutions kan även vara ett komplement till egen fordons flotta.

Nordic Rent Solutions verksamhet startades 2009 i Arctic Wind Solutions där fordonsuthyrning var en del av kärnverksamheten. För att bättre tillgodose ökade krav på service, leverans, tillgänglighet och flexibilitet renodlades fordonsuthyrningen till Nordic Rent Solutions. Vi fick med oss den upparbetade kompetensen och erfarenheten från att i flera år levererat fordon till vindkraftbranschen som ställer höga krav på fordon, tillgänglighet, kvalitet och leverans.

Fordonen är dieseldrivna person-, arbets- och transportfordon med fyrhjulsdrift: **fordon som klarar av tuffa miljöer**. Motor och kupévärmare, vinterdäck med dubb, extra strålkastare och dragkrok är standard. Grundutrustningspaketet innehåller snöskrapa, borste, brandsläckare, första hjälpen förband, ficklampa och varselväst. Övrig utrustning som GPS, alkoholås mm kan utrustas i fordonen efter offertförfrågan.

Nordic Rent Solutions